

Atomberedskapsplan for Tranøy kommune

Sist oppdatert: 23.06.2009

Ny oppdatering: Februar 2012

Neste oppdatering Februar 2015

av: Aslak Hovda Lien

ansvarlig:

ansvarlig:

Vedtatt i OKO 13.02.2012 – sak 11/12

Vedtatt i KST 21.02.2012 - sak 6/12

INNHALDSFORTEGNELSE:

1. Planens formål	3
2. Kilder til ulykker	3
3. Atomberedskap og det kommunale kriseapparatet	4
<i>Ansvar og oppgaver ved mindre strålingsulykker</i>	4
<i>Ansvar og oppgaver ved større stråleulykke</i>	4
<i>Kommunal kriseledelse</i>	5
4. Forhåndsbestemte tiltak	5
1. Sikring av områder som er sterkt forurenset	5
2. Pålegge akutt evakuering av små lokalsamfunn	6
3 Pålegge kortsiktige tiltak/restriksjoner i produksjon av næringsmidler	6
4.Pålegge eller gi råd om rensing av forurensete personer	6
5.Gi råd om opphold innendørs	7
6.Gi råd om opphold i tilfluktsrom	7
7.Bruk av jodtabletter	7
8.Gi kostholdsråd	9
9.Gi råd om andre doserende tiltak	9
5. Radioaktive kilder i kommunen	9
6. Måleressurser i kommunen	9
7. Rapportering	10
8. Kompetanse og øvelser	10
9. Vedlegg	11
Vedlegg 1: Fordelingsliste	11
Vedlegg 11: Skjema for rapportering til Fylkesmannen i Troms	12

1. Planens formål

Formålet med planen er at kommunen skal kunne håndtere hendelser der radioaktive stoffer er involvert. I verste fall kan det dreie seg om en krise i forbindelse med atomuhell.

Planen skal gi kommunene retningslinjer for hvordan en håndterer hendelser og trusler, samt skissere hvordan de 9 tiltakene som Kriseutvalget for atomberedskap har forhåndsbestemt skal løses lokalt.

Ved større ulykker/hendelser er Kriseutvalget for atomberedskap den nasjonale myndighet for håndtering av hendelsene og vil gi kommunene instruksjoner om handlemåte. Fylkesmannen er Kriseutvalgets regionale ledd ved atomulykker. Måten ulykkene håndteres på vil avhenge av ulykkens eller hendelsens art, størrelse og mulige konsekvenser.

Planen er hjemlet i Lov om helsemessig og sosial beredskap og bygger på retningslinjene nedfelt i Plangrunnlag for den kommunale atomberedskapen, utgitt av Statens strålevern. Atomberedskapsplanen er en integrert del av kommunens totale kriseberedskap.

2. Kilder til ulykker

Anlegg, kilder eller hendelser som vil kunne utløse tiltak er:

Atomulykker	Strålingsuhell eller -ulykker	Terrorisme/ sabotasje
<ul style="list-style-type: none">• Ved kjernekraftverk• ved norske forskningsreaktorer• med reaktordrevne fartøy• ved styrt av satellitter med radioaktivitet om bord• med atomvåpen• uhell på represseringsanlegg• ved anlegg for håndtering av radioaktivt avfall	<ul style="list-style-type: none">• ved virksomheter innen industri, helsevesen, eller forskning som besitter radioaktive kilder• ved transport av radioaktivt materiale• med radioaktive kilder som er mistet i Norge• med radioaktive stoffer som er på avveie i utlandet og som importeres til Norge	<ul style="list-style-type: none">• ved tyveri eller sabotasje, eller trussel om dette mot anlegg med radioaktive stoffer i Norge• ved spredning av radioaktive stoffer eller trussel om dette i Norge

3. Atomberedskap og det kommunale kriseapparat

Ansvar og oppgaver ved mindre strålingsulykker

Kommunen må ha oversikt over radioaktive kilder i lokalsamfunnet og sikre seg om at virksomheter som har slike kilder har rutiner for håndtering av disse ved uhell.

Ved behov for råd i forbindelse med uhell med radioaktive kilder kan kommunen kontakte døgnkontinuerlig vakttelefon:

Statens Strålevern
Postboks 55
1332 Østerås

Sentralbord 67 16 25 00
Vakttelefon 67 16 26 00
nrpa@nrpa.no

Ansvar og oppgaver ved større stråleulykker

Ved mistanke om eller bekreftede atomulykker og strålingsulykker, vil det sentrale Kriseutvalget for atomulykker tre sammen. Kriseutvalget har i oppgave å iverksette nødvendige tiltak nasjonalt. Utvalget ledes av Statens strålevern og består i tillegg av representanter fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, Sosial og Helsedirektoratet, Mattilsynet, Forsvarsdepartementet og Politidirektoratet.

Fylkesmannen er Kriseutvalgets regionale ledd ved en atomulykke. Fylkesmannen leder det regionale atomberedskapsutvalget (ABU) og koordinerer iverksatte tiltak på oppdrag fra Kriseutvalget.

Fylkesmannen i Troms
Postboks 6105
9291 Tromsø
Telefon 77 64 20 00
postmottak@fmtr.no

Kommunens ansvar og oppgaver kan kort sammenfattes slik:

- etablere kommunens kriseledelse
- påse at de tiltak som er besluttet iverksatt blir gjennomført lokalt
- påse nødvendig samordning av fagetatenes tiltak lokalt, f. eks. landbruk, helse, mattilsyn, miljø, fiskeri
- viderebringe relevant informasjon fra ansvarlige sentrale og regionale myndigheter
- legge til rette for effektiv informasjonsutveksling mellom de respektive fagetater
- sørge for at relevante opplysninger gjøres kjent for ABU v/ fylkesmannens krisestab
- bistå politiet i arbeidet med evakuering og sikring eller annet etter behov

Kommunal kriseledelse

Ordfører og/ eller rådmann skal varsles ved alle omfattende hendelser/ uhell som involverer radioaktivitet. Ved slike hendelser må kommunen vurdere om det er nødvendig å sammenkalle den kommunale kriseledelsen. For kriseledelsens sammensetning og oppgaver henvises det til overordnet kriseplan for kommunen.

Et hvert uhell hvor radioaktive stoffer er involvert vil stille store krav til korrekt og hurtig informasjon. Kommunen bør ha en gjennomtenkt strategi for hvordan man kommuniserer med befolkningen, media og andre virksomheter under slike krisesituasjoner, og hvordan man kunngjør tiltak iverksatt av Kriseutvalget. Kommunens støtteapparat og strategi for informasjon er nærmere beskrevet i den overordnede kriseplanen.

Plan om helsemessig og sosial beredskap beskriver rutiner for driftsomlegging, evakuering og mobilisering ved større kriser.

4. Forhåndsbestemte tiltak

Kriseutvalget ved atomulykker har forhåndsbestemt 9 tiltak som kan være aktuelle ved atomuhell. Beskjed om iverksetting kommer fra Kriseutvalget via Fylkesmannen:

1. Sikring av sterkt forurensede områder.
2. Akutt evakuering.
3. Tiltak i næringsmiddelproduksjon.
4. Rensing av forurensede personer.
5. Opphold innendørs.
6. Opphold i tilfluktsrom.
7. Bruk av jodtabletter (gjelder kun nordre del av Nordland, Troms og Finnmark).
8. Kostholdsråd.
9. Andre dosereduserende tiltak.

Tiltakene kan gis som pålegg eller som råd. For alle tiltakene må kommunen videreformidle informasjon om tiltakene og rapportere om gjennomføringen av tiltakene

1. Sikring av områder som er sterkt forurenset

Med sikring forstår en stenging av områder, eventuelt etter at beboere i området er evakuert. Politiet har hovedansvar for sikring. Kommunen skal bistå politiet i arbeidet med sikring av forurensete områder. Dette skjer via adgangsbegrensninger, trafikkrestriksjoner m.m. Kommunen må også stille ressurser til rådighet for sikring av tilgang dersom nødvendig..

2. Pålegge akutt evakuering av små lokalsamfunn

Dersom evakuering blir nødvendig, skal kommunen legge forholdene til rette for det, via kunngjøring, transport, innkvartering og forpleining. Kommunen må også stille ressurser til rådighet dersom nødvendig. Politiet iverksetter og har ansvar for evakuering. Torsken kommune har egne evakueringskomiteer i alle bygdene med tilhørende lokaliteter egnet til innkvartering, se overordnet kriseplan. Plan for helsemessig og sosial beredskap beskriv mobilisering/omstrukturering av tjenesteytende personell innenfor mellom annet helse og omsorg.

3. Pålegge kortsiktige tiltak/restriksjoner i produksjon av næringsmidler

Kommunen må videreformidle utarbeidete informasjonstiltak og retningslinjer til produsenter og distributører av næringsmiddel, og om nødvendig gjøre lokale tilpasninger. Kommunen må også stille ressurser til rådighet hvis nødvendig. Kommunen ved teknisk avdeling har planer og rutiner for håndtering av forurenset drikkevann, mellom annet med stenging, vannutkjøring med mer. Se overordnet kriseplan. Disse tiltakene må skje i nært samarbeid med Mattilsynet.

4. Pålegge eller gi råd om rensing av forurensede personer

Kommunen må i samarbeid med politiet, ev. Forsvaret/ Sivilforsvaret gjennomføre rensing av forurensete personer. Dette vil dreie seg om personer som har befunnet seg i nærheten av en radioaktiv kilde og der en må fjerne forurenset tøy for å redusere strålepåvirkningen. Dermed er dette et mer usannsynlig scenario enn råd om opphold innendørs og distribusjon av jodtabletter.

Dette består bl.a. i å stille rensesmuligheter (dusjanlegg) til disposisjon.

Slik rensing kan foregå i kommunale garderober, for eksempel på skolebygg. Garderobeanlegget deles inn i atskilt ren og forurenset sone. Forurensede personer kler av seg forurenset sone hvor klærne pakkes som spesialavfall, vedkommende dusjer og går over i ren sone hvor en får rent tøy.

Deponi av forurensede artikler lages lokalt i samråd med Fylkesmann og Sivilforsvaret. Her vil bruk av metallcontainere være et aktuelt lager.

Sivilforsvarets måleenheter kan tenkes brukt for å måle stråleeksponeringa, men dette er et tiltak som må gå via Regionalt atomberedskapsutvalg.

5. Gi råd om opphold innendørs

Kommunen skal videreformidle anbefalinger om opphold innendørs. Om nødvendig kan kommunen, i samarbeid med politi, tilpasse rådene til lokale forhold.

Kommunenes generelle plan for helsemessig og sosial beredskap skal sikre at nødvendige grupper mottar den hjelpen de har behov for så langt dette er mulig.

Råd om opphold vurderes mest aktuelt ved kjernefysisk avfall etter reaktoruhell der vind bringer avfallet over kommunen. Husene bør da holdes mest mulig tett og lufteanlegg bør slås av. I kommunale bygg besørger dette av teknisk etat, i private bør informasjon om å slå av varmpumper, holde vinduer igjen og lignende gjøres allment tilgjengelig så raskt som mulig.

6. Gi råd om opphold i tilfluktsrom

Kommunen må i samarbeid med politi, ev. Forsvaret/ Siviltforsvaret ha planer for klargjøring og drift av tilfluktsrom. Disse skal kunne klargjøres på 72 timers varsel.

Tilfluktsrom	Kapasitet	Merknad
Sykehjemmet på Stonglandseidet		
Stonglandet skole	185 stk	
Vikstranda skole		

7. Bruk av jodtabletter

De første dagene etter et reaktoruhell vil radioaktivt jod være den største bidragsyteren til stråleeksponeringa. Radioaktivt jod tas opp i skjoldbruskkjertelen og øker risiko for kreft her.

Ved å ta jodtabletter blokkeres opptaket av radioaktivt jod i skjoldbruskkjertelen i løpet av 2 timer. Tas jodtablettene umiddelbart etter eksponering av radioaktivt jod er beskyttelsen 95-98 %. Jodtabletter tatt 24 timer før eksponering gir ca. 70 % beskyttelse, mens jodtabletter 24 timer etter eksponering IKKE beskytter i det hele tatt.

Jodprofylakse er derfor et hastetiltak som kommunen har begrenset tid på å iverksette.

Alle under 18 år i tillegg til gravide og ammende anbefales jodprofylakse ved større strålingsulykker. Det er ingen eller svært liten effekt av jod tilskudd hos voksne.

Tabell 1 Dosering av jod ved profylakse etter strålingsulykker. Tabellen er basert på WHO's anbefalinger (2), men tilpasset norske tablettstørrelser

Aldersgruppe	Mengde kaliumjodid (mg)	Antall tabletter (tablett à 65 mg)
opptil 1 md. Nyfødte -	16	¼

Tabell 1 Dosering av jod ved profylakse etter strålingsulykker. Tabellen er basert på WHO's anbefalinger (2), men tilpasset norske tablettstørrelser

Aldersgruppe	Mengde kaliumjodid (mg)	Antall tabletter (tablett à 65 mg)
fra 1md. - opptil 3 år Spedbarn	32	½
opptil 12 år Barn fra 3 år -	65	1
opptil 18 år Ungdom fra 12 år -	130	2
Kvinner Gravide og ammende	130	2

Dagens jodtabletter er utplassert av Helsedirektoratet og har pga EU-regler angitt en holdbarhet 5 år. Kaliumjodid er et stabilt produkt med vesentlig lengre holdbarhet enn dette. Helsedirektoratet har ansvar for å skifte lagrene når en vurderer at det er fare for at tablettene ikke lengre er virksomme, og det gjøres rutinesjekker for å se at så ikke er tilfelle.

Antall innbyggere i målgruppa:

Ca. 300 innbyggere under 18, Under 20 fødsler/år og neppe mer enn 40 gravide og ammende til enhver tid.

Behov:

Minimum 50 % av de 200 er under 12 år og skal maksimalt ha 1 tablett, de øvrige 120 skal ha 2. Dette tilsier et behov på 550 tabletter. Da Tranøy har en betydelig mengde hytter og fritidsboliger må beholdningen med jodtabletter dimensjoneres også på bakgrunn av dette.

Lager	Ansvarlig	Antall tabletter	Merknad
Helsestasjon på Stonglandseidet	Helsesøster	100 0 stk (2 esker)	Opplysninger gitt av helsesøster

Apotek 1 på Finnsnes har et tilleggslager på 11 000 tabletter.

Jodtablettene deles ut til pasienter i målgruppen etter anbefaling fra Kriseutvalget.

Tablettene gis som engangsdose av helsesøster på ordinær helsestasjon eller annet annonsert lokale på bakgrunn av egne lister over de navngitte innbyggere som anbefales profylakse. Kommunens kriseledelse har ansvar for å organisere dette arbeidet.

Tablettene gis som engangs brukerdoser av helsesøster på ordinær helsestasjon eller annet hensiktsmessig lokale på bakgrunn av egne lister over de navngitte innbyggere som anbefales profylakse. Tiltaket organiseres og ledes av generell kriseledelse.

Da effekten av jodprofylakse er avhengig av at profylaksen gis så tidlig som mulig, må et slikt tiltak iverksettes raskt. De områdene som i blir først berørt av nedfall må prioriteres først.

Utkjøring av tabletter til utdelingsstasjoner i skoler eller andre egnede lokaler må raskt organiseres, både ved å bruke helsesøster og hjemmetjenesten i egne biler eller drosje.

Utdelingssteder kommuniseres via kommunens nettsider, media og telefon der en ikke oppnår kontakt med de i målgruppa. Kommunen må også være forberedt på å håndtere store mengder henvendelser fra befolkningen og det vil være viktig med rask og forståelig kommunikasjon via media for å imøtekomme befolkningens behov for informasjon.

De som har mottatt profylakse avmerkes på liste (kan skaffes via folkeregistertilgangen som mellom annet helsesøster har tilgang til).

Kriseledelsen må følge opp de som ikke mottar jodtabletter ved utdelingsstasjonene for å sørge for at disse eventuelt får profylaksen brakt ut av hjemmetjenesten eller lignende.

Dersom jodprofylakse skal iverksettes raskt vil det være aktuelt å holde elever og barnehagebarn tilbake på skolen til tablettene er delt ut.

8. Gi kostholdsråd

Kommunen må videreformidle informasjonstiltak og retningslinjer til produsenter og distributører av næringsmiddel. Kommunen vanlige informasjonsapparat skal være tilgjengelig for dette, samt at kontrolltiltak i samarbeid med det lokale mattilsynet kan være aktuelt.

Eksempler på dette vil være redusert inntak av enkelte kontaminerte fødemidler, som for eksempel inntak av rein- og fårekjøtt etter reaktorulykken i Tsjernobyl.

9. Gi råd om andre dosereduserende tiltak

Herunder fjerning av kontaminert jordsmonn, sand i barnehager, nedspyling av bygningsfasader og lignende.

5. Radioaktive kilder i kommunen

Ingen.

6. Måleressurser i kommunen

Sivilforsvaret har egne radiacmålepatruljer tilknyttet fredsinnsatsgruppene (FIG) som foretar rutinemessige målinger av bakgrunnsstrålingen i Troms fylke 4 ganger/år. Disse vil også bli satt inn i forbindelse med atomberedskap, men da styrt via regionalt atomberedskapsutvalg avhengig av kapasitet.

Midtre Hålogaland sivilforsvarsdistrikt:

FIG	1	2	3
Salangen	Sjøvegan	Tennevoll	Årstein
Ibestad	Sørrollnes	Hamnvik	Engenes
Harstad	Harstad	Borkenes	Evenskjer

Troms sivilforsvarsdistrikt:

FIG	1	2	3
Nordreisa	Kvænangsbotn	Storslett	Olderdalen
Skjervøy	Skjervøy	Kågen	Arnøy
Storfjord	Skibotn	Hatteng	Øverbygd
Tromsø	Sommarøy	Greipstad	Sandneshavn
Lenvik	Gibostad	Buktamoen	Setermoen

Torsken	Skaland (Berg kommune)	Torsken	Gryllefjord
----------------	------------------------	---------	-------------

Troms sivilforsvarsdistrikt
 Postboks 2257, 9269 Tromsø
 Tlf: 77 66 52 40
troms.sfd@dsb.no

7. Rapportering

Ved uhell/ hendelser der det sentrale Kriseutvalget er etablert skal kommunen rapportere til fylkesmannen i Troms v/ Samfunnssikkerhets- og beredskapsstaben:

Tlf. kontor 77 64 20 70
 Faks kontor 77 64 20 39

Det skal benyttes eget skjema for rapportering, se vedlegg til denne planen.

8. Kompetanse og øvelser

Oversikt over kommunalt ansatte med ansvar for/ kompetanse innen atomberedskap:

	Navn	Kompetanse	Telefon	Adresse
1	Alf Rørbakk	Rådmann	95 45 81 24	9304 Vangsvik
2	Aslak Hovda Lien	Kommuneoverlege	47 60 10 12	

Skal denne planen fungere etter hensikten, må kommunen gjennomføre øvelser rettet mot atomulykker og hendelser.

	Sted	Tid	Øvelsesform	Merknad
1	Stonglandseidet/ Vangsvik	Høst 2012	Case	
2				

9. Vedlegg

Vedlegg I. Fordelingsliste:

Oppdatert utgave oversendes i henhold til liste 1 gang pr år, ved revisjon.

Ordfører
Varaordfører
Rådmann
Teknisk sjef/ brannsjef
Helsesjef
Helsesøster
Kommunelege
Mattilsynet
Legevakt
Politi/lensmann
Fylkesmannen i Troms
Forsvaret/Heimevernet
Sivilforsvarets FIG

Vedlegg II. Skjema for rapportering til Fylkesmannen i Troms

Side ____ av totalt antall sider: ____

Situasjonsrapport fra: _____ kommune

Dato og klokkeslett: _____

1. OVERSIKT OVER SITUASJONEN:

2. TILTAK SOM ER IVERKSATT:

Side ____ av totalt antall sider: ____

3. ETABLERT BEREDSKAPSORGANISASJON:

4. ANDRE OPPLYSNINGER:

Veileder for rapportering

Generelt:

Nedenfor finnes en veileder til for rapportering fra kommune til Fylkesmannen i Troms. Det skal bare rapporteres om aktuelle punkter, og bare der det er endringer fra forrige rapport. Underpunktene nedenfor er bare en huskeliste/momentliste.

1. Oversikt over situasjonen

- Generell situasjonsbeskrivelse
- Vurdering av situasjonen kommende døgn
- Vurdering av tilført ressursbehov kommende døgn

2. Tiltak som er iverksatt

3. Etablert beredskapsorganisasjon

- Egen kriseledelse
- Eventuelle organisasjonsendringer/-tilpasninger
- Iverksatte tiltak
- Møter i beredskapsrådet

4. Andre opplysninger

- Informasjon mot publikum og media
- Spesielle spørsmål knyttet til økonomi og/eller juridiske forhold
- Teknisk
 - Vannforsyning
 - Avløp/renovasjon
 - Kraftforsyning
- Helse- og sosial
 - Primærhelsetjenesten
 - Institusjoner
 - Hjemmebaserte tjenester
 - Skader på og trusler mot liv og helse
 - Befolkningen (evakuerte, skadede, døde etc.)
- Samband
- Samferdsel
- Forsyninger
- Kultur/kirke
- Skoler/barnehager
- Miljø/kulturvern